

Novi, ekskluzivni nalaz rimske podzemne grobnice arheologa Miomira Koraća i njegovog tima

Beograd je bio provincija za Viminacijum

Novi, ekskluzivni nalazi na području rimskog garda Viminacijuma (prostor današnjeg Kostolca) otkriveni od strane jednog od naših najposvećenijih savremenih arheologa, profesora Miomira Koraća, i njegovog tima, po ko zna koji put ovaj lokalitet stavljaju u centar pažnje stručne i šire javnosti.

3 | Piše: Ivana Matijević | Kostolac četvrtak, 28. jul 23:02



U novija vremena ovo jedno od najživljih i najdinamičnijih arheoloških nalazišta u ovom delu Evrope, ali i šire. Pronađena je podzemna grobnica - memorija (grč.

hypogeum) zahvaljujući kojoj je otkriven još jedan način sahranjivanja, potom nove velepne freske, različiti predmeti, te sedam zlatnih novčića, kovanih i sakrivenih u vremenima najezde Huna sredinom V veka.

- Posle skoro 20 godina (1997. napustili smo privremeno istraživanje baš ovog prostora) zbog izgradnje trećeg bloka termoelektrane Kostolac vratili smo se na staro mesto i pronašli ovu grobnicu u verovatno najvećoj rimskoj nekropoli na svetu gde su već pronalazeni grobovi sa spaljenim telima, ali i predmeti od stakla, fibule - ukrasne kopče na rimskoj odeći, rimske lampe, obavezne u ritualu sahranjivanja jer su pokojnici njima sebi osvetljavali put kroz podzemni svet, novčiće kojima su čamdžiji Haronu plaćali prelazak u taj svet - priča sa uvek jednakim ushićenjem Miomir Korać za Danas.

On dodaje da su ova istraživanja namenska, za potrebe skupa istraživača kojima su uža specijalnost rimsko društvo i pre svega ono po čemu je to društvo bilo najprepoznatljivije - rimska vojska i utvrđenja. Taj skup, odnosno kongres, u trajanju od 12 dana odražaće se 2018. godine baš u Beogradu.

Iskopavanja na Viminacijumu otpočela su sedamdesetih godina 20. veka, kada je trebalo da počne da se gradi Termoelektrana Kostolac, podseća Korać i ističe da je rimska nekropola otkrivana od tada do danas na ovom prostoru sa 14.000 grobnica učinila je da to bude verovatno najveća sačuvana rimska nekropola na svetu, čudo u svetskim razmerama.

- Do ovog otkrića, smatralo se da je najveća takva nekropola sačuvana u Dunaj varoši u Mađarskoj, na lokalitetu istraženom još u drugoj polovini 19. veka, sa svega dvadesetak grobnica. Istraživanja u Viminacijumu, kao i ona koja nam tek predstoje na prostoru trećeg bloka termoelektrane gde očekujemo da ćemo, pored pomenutih 14.000, naći 10.000 novih grobnica, ostaviće sve gradove u svetu daleko iza nas, bar za sada - naglašava Korać i objašnjava zbog čega je ova nekropola poseban izazov za istraživače.

- Zato što iz Grada mrtvih saznajemo o tadašnjem životu. Nađen je, na primer, upotrebljiv instrumentarij lekara, oftalmologa, pa medikamenti koji su služili za imobilizaciju bolesnika, ali i najbolje freske kasne antike sa cele teritorije Rimskog carstva - izgovara Korać uz svest da je vrlo smelo da jedan arheolog,

naučnik, tvrdi tako nešto, no, ipak, dodaje - to je vrh kasnoantičkog slikarstva - Vermer, Da Vinči, Pikaso pre 1.700 godina.

Sve zajedno, na ovom lokalitetu do sada je pronađeno 1.200 samo zlatnih predmeta i ukupno 100.000 eksponata. Do tako raskošnog nalazišta došlo se iz jednostavnog razloga, objašnjava Korać - veliki gradovi Rimskog carstva ostali su ispod savremenih poput Londona, Milana ili kod nas Beograda ili Sremske Mitrovice, ispod koje je ostao Sirmijum, četvrti carski grad u ono doba, gde tek sporadično dolazi do otkrića.

- Viminacijum, naprotiv, otkrivamo na 450 hektara ledine i u njemu hramove, trgove, pozorišta, hipodrom, amfiteatar koji je imao 6.500 do 7.000 mesta, po čemu zaključujemo da je grad imao 30.000 stanovnika, dakle, veličine nekog današnjeg glavnog grada, jer kada taj broj stanovnika pomnožimo sa 40 da bismo dobili približan odnos sa današnjim gradovima, to je 1.200.000 stanovnika koliko ih je otprilike u današnjem Beogradu.

Grad nestaje sredinom V veka, nakon najezde Huna, i upravo iz tog perioda je i najnoviji nalaz Miomira Koraća i njegovog tima - podzemna grobnica, 200 godina u upotrebi pa stoga verovatno porodična, a pronalazak zlatnih novčića u njoj, kojih je verovatno bilo i više, živo svedoči o tom presudnom trenutku nadiranja hunskih hordi i bekstva pred njima, te pokušaja da se dragocenosti pred varvarima spasu, uzbudljivo pripoveda Korać.

- Reč je o porodičnoj grobnici, u kojoj su se sahranjivali pripadnici višeg staleža, koji su sebi i svojim potomcima mogli da omoguće večni boravak u velelepnom objektu ukrašenom zidnim slikarstvom.

Memorija je bila u funkciji preko dva veka, od sredine III pa sve do sredine V veka. U tri prostorije nalaze se po tri grobna mesta - lokulusa, a još po jedan nalazi se sa istočne i zapadne strane stepenica. Ukupno je bilo 11 grobnih mesta u kojima je sahranjeno više pokojnika. U uglovima centralne prostorije nalazili su se stubovi, koji su nosili konstrukciju iznad centralne prostorije u vidu svoda, kupole ili krova na dve vode. Zidovi centralne prostorije bili su oslikani. Zidno slikarstvo je očuvano na više mesta a tek će naknadno čišćenje i konzervacija fresaka pokazati njihov konačni obim. Slikano je prirodnim zemljanim bojama a dominiraju

crvena, bela, oker i zelena boja koje čine bordure kao i biljne motive. U drugoj fazi, raskošniji deo fresaka ispod poda bio je zatrpan, dok je deo iznad novog poda premazan belim malterom sa crvenom bordurom u uglovima - opisuje detaljno arheolog novo nalazište i dodaje - Samo u grobovima pored ulaza su nađeni ostaci pokojnika. U jednom od grobova nalazila su se tri pokojnika. Zapadno od stepenica su nađene četiri lobanje, od kojih je jedna pripadala detetu. Nakon sahrane u svim lokulusima ulazi su bili zatvoreni sa opekama.

Korać izdvaja način na koji su pokojnici u ovoj grobnici sahranjivani uz napomenu da to proširuje naša saznanja u vezi sa obredom sahranjivanja u Rimskom carstvu i ujedno je dodatak već raznovrsnom korpusu ovakvih obreda o kakvima se mogu izvoditi zaključci na osnovu iskopavanja u Viminacijumu.

- Posebno je intrigantno to što su pokojnici zaliveni u malteru i to je, koliko znamo, jedinstven slučaj u svetu u rimskom načinu sahranjivanja. Naime, tipologija načina sahranjivanja na Viminacijumu je toliko bogata i raznovrsna u načinu sahranjivanja da gotovo obuhvata celokupan način i ritual rimskog načina sahranjivanja.

Sve drugo pronađeno u grobnici - dvadesetak bronzanih novčića koji su iskovani u periodu od sredine III do sredine V veka, delovi narukvica od stakla, delovi keramičkih lampi i posuda, kao i staklenih predmeta, deo nadgrobne ploče od mermera sa natpisom i dva zlatna predmeta, zasenjuje otkrivenih sedam zlatnih novčića.

- Za sada jedinstveni nalaz na Viminacijumu predstavlja ostava zlatnog novca. U zapadnom delu centralne prostorije memorije je prilikom skidanja podnice od opeka, nađena manja ostava. Ostavu čini sedam zlatnih novčića iz vremena careva Honorija (tri komada) i Teodosija II (četiri komada), koja je pohranjena nakon prestanka korišćenja memorije, kada je već delom bila uništena. Šest primeraka novca je iskovano u periodu od 408. do 420. godine, dok je sedmi primerak najmlađi i kovan je u intervalu od 430. do 440. godine. U vreme kada je vrebala opasnost od Huna (sredina V veka), koji su uveliko harali ovim prostorima, ljudi su u strahu skrivali svoje dragocenosti. Među njima se našao i vlasnik ostave zlatnog novca iz Viminacijuma, koji je spas za svoje blago potražio među

ruševinama zaboravljene memorije. Na njegovu žalost i na našu sreću, ostava je nakon šesnaest vekova ugledala svetlost dana - zaključuje (za sada) svoju priču Miomir Korać.



[Siniša Živković](#) | petak, 29. jul 2016.

Naslov teksta mi zaista smeta: pa valjda je Singidunum bio provincija za Viminacijum, a ne Beograd. Koji to razlog postoji da se mešaju slovensko i rimsko ime za dva rimska grada? Ako se novinarka plašila da čitaoci ne znaju šta je Singidunum, mogla je u zagradi da doda Beograd.

 **15**  **0**

[Ja sam](#) | petak, 29. jul 2016.

Nemojte tako o Beogradu, gradu sa fontanom kojoj niko ne moze prici, Cvetnim trgom od nadgrobnih ploca, muzejima koje jedino posecuju moleri, parketari i keramicari, doktorima sa buvljak-diplomama...

 **15**  **2**

[Ratko](#) | petak, 29. jul 2016.

Prevelika opsednutost dobom rimljana, o kojem je malo toga napoznato. Čutke se prelazi preko čitavih civilizacija iz mnogo starijih perioda.

 **8**  **8**